

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Oratoriis, Et Eorvm Designatione, & Visitatione. Cap. Dvodecimvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

DE ORATORIIS, ET EORVM DESIGNA-
tione, & Visitatione.

CAP. DVODECIMUM.

SUMMARIVM.

- 1 **O**ratorium quid est, & quotu-
plex. nu. 2. Et quando venit ap-
pellatione beneficii, num. 3.
- 4 Oratorium constructum sine licentia
episcopi, vt sit publicum, cui cedat.
- 5 Oratorium quando gaudeat immuni-
tate ecclesiastica.
- 6 Missa in oratorio priuato non celebra-
tur sine consensu episcopi.
Elemosynam accipere pro celebratio-
ne Missæ non est simonia, nu. eo.
- 7 Episcopus potest, & debet visitare
quacumque oratoria.
- 8 Oratoriū et hospitale a pari procedūt.

Cvm populorum deuotio
frequens erat, propter eo-
rum commoditatem visū
est. † Plura loca constitui
ad orandum, precesq. Deo offeren-
das; vt dicit tex. in c. fi. de eccl. edif. in
quibus tantūmodo oratur, quæ ex in-
de a iure oratoria sunt dicta, vt operi
conueniat nomen. c. penul. & c. fi. 42
dist. Licet largo modo omnis eccle-
sia possit dici oratoriū, quia dicit sum-
ma veritas; Domus mea, domus ora-
tionis vocatur, vos autem fecistis eā
speluncam latronum. Ioan. c. 2. supra
lib. 1. c. 28. n. 2. Sic videmus de multis
oratoriis, & locis particularibus, colle-
giis destinatis, societatibus laicorum,
de quibus infra, & in istis nihil pro-
phanum est tractandum. † Est. n. ora-
torium, aut publicum, quod sine au-
thoritate episcopi consecrari non
potest. c. autoritate de priuil. lib. 6.
& supra c. proximo, per c. nemo, de
conf. dist. 1. Nec aliquis sine episco-
po facit, vt oratorium sit locus reli-
giosus, Abb. in c. officii, de test. Aut

est priuatum, quod potest ad vno-
quoq. sine licentia episcopi consti-
tuiti, de cons. dist. 1. c. vnicuiq. Sicuti,
& multi Prælati, & Domini in domi-
bus in parte remota tenēt, de quibus
tex. in c. vnicuiq. ead. dist. nou. tamen
in forma ecclesiæ; quia orare tantum
est permittum, & alia est causa cele-
brandi, vt inf. † Oratorium igitur pu-
blicum autoritate episcopi constru-
ctum, venit appellatione beneficii, &
omnia de eo dicta, & in ipso proced-
ant. Abb. in c. fi. de censib. Quod nō
dicimus in priuato, & ponit Dec. cōf.
148. vbi dicit quod non est capax in-
titulationis perpetuæ, & licet Rebuf.
de pacif. pos. n. 343. & de nomin. n. 67
dicat, si ad orandum tm̄, non venire
appellatione beneficii; tam in publi-
co, quam in priuato, nō procedit suū
dictum; quia si est publicum, & habet
dotem cum aliis requisitis, & campā-
nalā, censetur ecclesia, & eius appella-
tione venit. Lamber. de iur. patr. lib. 1.
1. p. q. 11. a. 12. Namq. fundatores ta-
lium piorum locorum, & altariū cō-
pelluntur

pelluntur ordinario iure ad dotem
constituendam, c. piæ mentis. 16. q. 7.
& est tex. notab. de iure ciuil. in auct.
vt nullus Fabr. orat. do. in rubro, & ni 6
gro, vt episcopi consensus accedat,
ne sub nomine oratorij, speluncā illi-
citam quis faciat, eo. tit. in §. multi. n.

4 † Nec tale publicum oratorium sine
consensu episcopi construi debet. Vt
ipse possit cognoscere primam cau-
sam, & deuotionem, & processum fa-
ciat, benedictionēq. apponat. eo. tit. §.
fancimus alias si fit, cedit ipsi episco-
po, cum omnibus suis fructibus, non
tamen, vt eos in suos vsus conuer-
tat, sed in utilitatem ipsius oratorij,
sicuti de alijs locis religiosis fit. Ioan.
Andr. in c. cum olim, de priuil. Neq.
tamen in istis similibus oratorijs pri-
uatis possunt retineri campanæ, iux-
ta notabile responsum Cælestini Pa-
pæ, registratum, in c. patentibus. de
priuil. & excess. priuil. quem singula-
rem tex. dicunt oēs Doct. Alphons.
Aluar. in suo Spec. c. 13. fol. 37. de quo
dixi vnum verbum sup. lib. 1. c. 4. n.

5 † Et sic publicum gaudet immuni-
tate ecclesiastica: secus qñ est priua-
tum, sine autoritate episcopi cōstru-
ctum, ad voluntatem cuiuslibet: cum
hodie sit oratorium, & chras aula pri-
uata, vt Dño placuerit, dicit Abb. in
eod. c. si. de censib. quod cessat inter-
ueniente pontificali autoritate, de
prophano faciente sacrum. Item gau-
det sollempnitate requisita, circa alie-
nationem rerum ipsius, not. Rebuff.
de alien. rer. eccles. num. 57. Priuile-
gium est cōcessum ecclesiis, & locis,
quæ fiunt per autoritatem episco-
pi, per supradicta: Et episcopus debet
omnibus necessarijs interueniētibus
consentire, vt sic studeat populo in-

digenti super basilicarum institutio-
ne salubriter prouidere, c. si. de eccl.
ædif. etiam quod iurasset. nota illum
tex. † Nec Missa in ipso oratorio pri-
uato potest celebrari sine consensu
episcopi, qui etiam designauerit: &
cum celebratur, non dicimus præiu-
diciū fieri in ecclesia parochiali. d.
c. vnicuiq. & c. in his de priuil. & qui
in eo celebrauerit Missam, ad quam
non tenebatur, non prohibetur, nec
simoniam committit accipiendo de-
narios pro elemosyna, cum possit
operas suas ad tempus locare, c. si. ne
præl. vic. suas. Calcan. conf. 31. Anto-
nius Parolarius, nu. 6. sed Generalis
licentia dicendi Missas ibidem, non
includit certos dies, quibus non nisi
in parochiis, & ciuitatibus licet, dum-
modo expræsse episcopus non per-
mittat. Qui dies enumerantur, in c. si
quis etiam de consecr. dist. 1. Et cleri-
ci aliter celebrantes a communione
priuantur, §. clerici vero. Sed cū ho-
die iure nouissimo Cōc. Tri. celebrā-
dum non sit in priuatis domibus sel.
22. de obseru. & euit. in celebr. Miss.
† Ordinatum est episcopum debere
designare ipsa loca, seu oratoria, in
quibus celebrari desideratur, & visi-
tare ipsa debet, si bene & iuridice se-
cundum formam iuris, & Conc. Tri.
cōstructa sunt: si honeste tractetur,
si seruetur voluntas fundatoris, seu
testatoris, etiam quod sint oratoria
priuata, etiam quod fuerit ordinatū
a fundatore, quod episcopus nullo
modo se intromittat: quia nihilomi-
nus visitabit, vt dictum est. cap. præ-
ced. Abb. in cap. inter dilectos. de do-
nat. Et cum honestè non tractantur,
pōt ordinare sub censuris, quod de-
struatur. Quod dicit esse notendum
Abb.

Abb. eod. cap. fi. de censib. n. 3. in fi. & si est vnus casus, quod eps. visitat locum priuatum, eo. c. in fin. per Abb. si ad sunt imagines, & quæ si clausis portis, & alia necessaria pro Missa, cū tamen ibi celebratur. † Quæ omnia ad hospitale trahuntur; cum oratoriū

& hospitale a pari procedant, vt dicit idem Abb. in preall. c. fi. de censib. Vnde multa sunt videnda, quæ in seq. c. latissime dicemus, cum suis vtilibus quæstionibus, & in quibus episcopi propter vsurpationē multorū, quam maxime attendere debent, &c.

DE HOSPITALIBVS, ET PIIS LOCIS.

CAP. DECIMVM TERTIVM.

S V M M A R I V M .

- 1 Hospitalitas est Deo accepta.
- 2 Abraham, & Loth propter hospitalitatem placuerunt Deo.
- 3 Raab meretrix liberata a morte propter hospitalitatem.
- 4 Clerici beneficiati tenentur ad hospitalitatem. Et non seruantes hospitalitatem possunt excommunicari ab episcopo, nu. 5.
- 6 Bona clericorum dicuntur esse communia cum peregrinis.
- 7 Pauperū cura pertinet ad episcopum.
- 8 Hospitale, an veniat appellatione beneficij.
- 9 Hospitale destruetum, an retineat curam hospitalitatis, & quid si est prophanatum.
- 10 Hospitale quando gaudeat privilegio cap. alma mater.
- 11 Aetas, & sufficientia hospitalarij que esse debeat.
- 12 Hospites qui sint accipiendi.
- 13 Prepositus officio hospicij, non potest reuere hospitari.
- 14 Ius hospitandi, an prescribatur in priuato.
- 15 Hospitali dedicans se, & sua bona, an possit reuocare.
- 16 Hospitale mandatum construi, intra quod tempus edificari debet.
- 17 Hospitale mandatum construi in vno loco, an possit in alio.
- 18 Hospitalibus seruientes, an sint de foro ecclesie.
- 19 Hospitalarij quando tenentur ad restitutionem fructuum.
- 20 Hospitator, quando tenetur de rebus furatis hospitij.
- 21 Episcopi possunt visitare omnia hospitalia. Commendata, & vnita, nu. 22. Non tamen immediate existentia sub regibus, nu. 23.
- 24 Hospitalia quando in opus prater relictum possint conuerti.
- 25 Hospitalitatē non seruantes quid tenentur, quō compellantur ab episcopo.
- 26 Hospitalium administratio, non debet semper vni concedi.
- 27 Administrationis rerum hospitalium ratio debet singulis annis episcopo reddi.
- 28 Hospitalium regimen ad episcopum pertinet.
- 29 Laici non possunt bona hospitalium in alium vsum, quam destinatum conuerrere.
- 30 Sacramenta per quem debent ministrari existentibus in hospitalibus.
- 31 Inquisitio generalis hospitalium, circa, quæ versetur.
- 32 Montes pietatis visitantur ab episcopo.